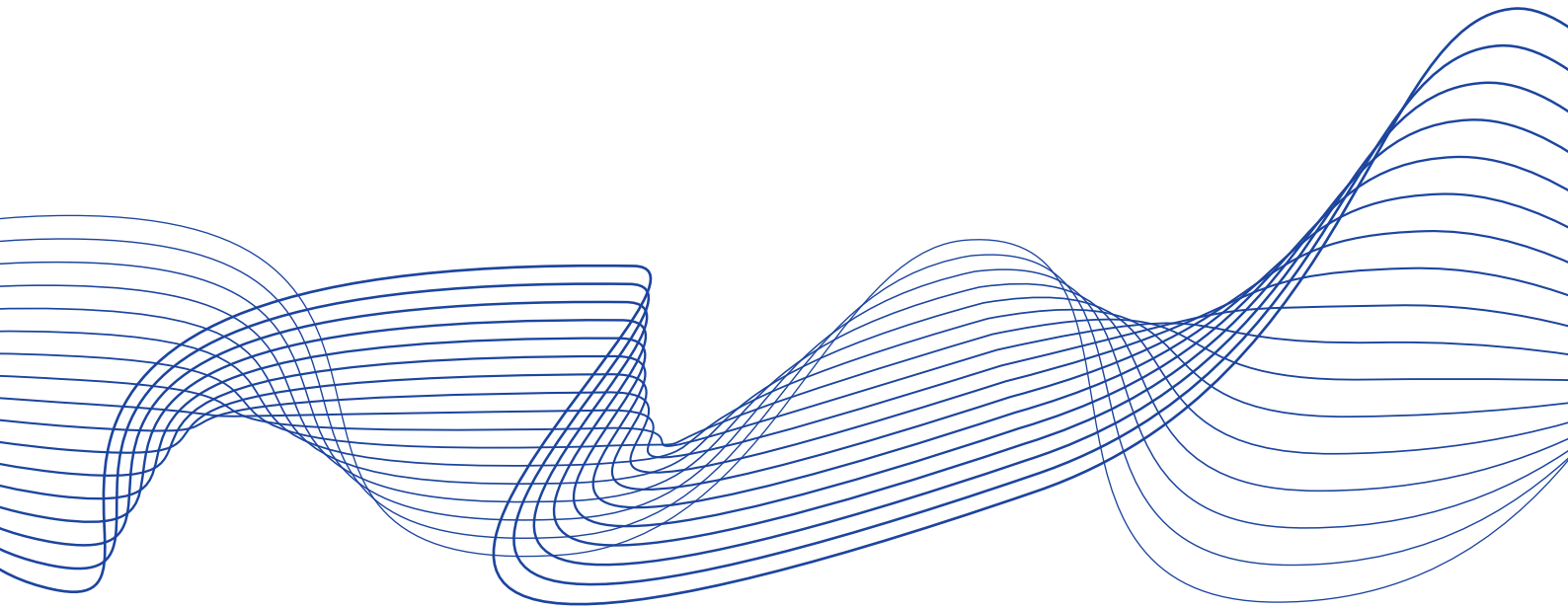

Aastaaruanne
2014

ESRN

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu

Euroopa Finantsjärelevalve Süsteem

Sisukord

Eessõna.....	3
Kokkuvõte.....	4

Eessõna

Mario Draghi
ESRNi eesistuja

Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu (ESRN) neljas aastaaruanne hõlmab ajavahemikku 1. aprillist 2014 kuni 31. märtsini 2015. Uute pangandust puudutavate ELi õigusaktide (kapitalinõuete direktiiv ja määrus, CRD IV/CRR) jõustumise järel on makrotasandi usaldatavusjärelvalve asutustel esmakordselt olnud võimalus kasutada oma äranägemise järgi Euroopa Liidus makrotasandi usaldatavusjärelvalve vahendeid. ESRN on etendanud tähtsat osa, soovitades luua riikide asjakohased asutused, kellele on antud selged ja täielikud poliitilised volitused ning kes töötavad välja strateegiad poliitiliste meetmete võtmiseks, kui see on vajalik. Seega on makrotasandi usaldatavusjärelvalve poliitika loomise esimene etapp Euroopas lõpule jõudnud. Vaid vähesed liikmesriigid ei ole veel kõnealuseid õigusakte vastu võtnud ja siinkohal soovin kutsuda neid üles järgima ESRNi soovitusi.

Käesolevas aastaaruandes antakse esimene ülevaade liikmesriikide võetud ligikaudu 90 poliitilisest meetmest, millest ESRNi vaatlusperioodil teavitati. Pooled meetmed on menetluslikud, ülejäänud aga täieulatuslikud poliitilised meetmed, mis on võetud ennetavalt haavatavuste kõrvaldamiseks. ESRN on pakkunud asutustele võimaluse vahetada esimesi kogemusi makrotasandi usaldatavusjärelvalve poliitika rakendamisel. Samal ajal on EKP-le antud võimalus täiendada riikide võetud meetmeid ja loodud seega raamistik tegevusetuse vältimiseks.

Pangandussektori nõrkustega tegelemisest üksi siiski ei piisa, eriti ajal, mil keerulised tingimused põhjustavad kogu finantsturusektoris samasugust haavatavust ja valitsustel on kavas luua kapitaliturgude liit. On tehtud edusamme mõistmaks paremini nõrkuste edasikandumise ohte kogu finantssüsteemi tasandil, pidades silmas kiiresti kasvavat varipangandussektorit. Samal ajal on endiselt lahendamata viimastel aastatel finantskriisis esile kerkinud struktuuriprobleemid, mille üleilmne levik näitab, et nendega tuleb tegeleda keskpikas perspektiivis. Näiteks kehtib see riikide riskipositsioonide regulatiivsest käsitlemisest tulenevate stiimulite kohta, mida ESRN kajastab eraldi aruandes.

Lõpetuseks soovin tänada professor Martin Hellwigi, professor André Sapiri ja professor Marco Paganot ning teisi teadusliku nõuandekomitee liikmeid nende toetuse eest ESRNile viimase nelja aasta jooksul. Nende liikmete volitused lõppesid 2015. aasta märtsis.

Frankfurt Maini ääres, juuli 2015

A handwritten signature in blue ink that reads "Mario Draghi". The signature is fluid and cursive.

Mario Draghi
ESRNi eesistuja

Kokkuvõte

Käesolev aastaaruanne hõlmab perioodi, mil ilmsid esimesed märgid majandustegevuse normaliseerumisest Euroopas pärast pikka kriisi. Nõrk majandus, pikaks kujunenud aeglane inflatsioon ja sellest tulenevad madalad intressimäärad on siiski avaldanud makrotasandi finantskeskkonnale negatiivset mõju ja tekitanud kõikidele finantsturusektoritele uusi probleeme. Eelkõige sõltub varade praeguse hinnataseme jätkusuutlikkus üha enam majanduse kiiremast taastumisest ja tootlussoovi tõttu ohustab investoreid jätkuvalt üleilmne finantsturgude ümberhindamine. Olukord Kreekas on taas esile toonud riigi rahanduse jätkusuutlikkusega seotud riskid, ehkki turuhindade edasikandumise märke on vaatlusalusel perioodil olnud vähe. Ukraina konfliktiga seotud pinged suurendavad üldist ebakindlust. Mõningaid lühiajalisi ülemäärase volatilsuse perioode silmas pidades on lisaks tekkinud uued kartused seoses mõnes finantsturusegmendis tajutud ebapiisava turulikviidsusega. Madalate intressimäärade mõju finantsstabiilsusele tuleb tähelepanelikult jälgida, et makrotasandi usaldatavusjärelevalve poliitika ja/või finantsregulatsiooni kaudu oleks võimalik võtta kiiresti meetmeid finantsstabiilsuse kaitseks.

Positiivsest küljest tuleb märkida, et on jõutud ka tähtsate tulemusteni. Euroola oluliste pankade varade kvaliteedi analüüs ja põhjalik hindamine ning Euroopa Pangandusjärelevalve läbi viidud stressitestid, mis hõlmasid kogu Euroopa Liitu ja mille jaoks ESRN koostas negatiivse stsenaariumi, on aidanud muuta pangandussektorit tugevamaks ja vastupidavamaks, parandades seeläbi ka pankade antud turuhinnanguid. Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalve (EIOPA) stressitest, mis põhines samuti ESRNi koostatud negatiivsel stsenaariumil, näitas kindlustussektori struktuurse haavatavust, mis ei tulnud varasemate Solventsus I nõuete tõttu esile. See andis EIOPA-le tõuke võtta täiendavaid meetmeid koos Solventsus II nõuete jõustamisega. Euroopa turu infrastruktuuri määruse (EMIR) rakendamine loob aluse kliiringukohustuste jõustamiseks, millele ESRN aitab kaasa, esitades arvamusi Euroopa Väärtpaberiturujärelevalvele (ESMA).

Lisaks on tuvastatud veel struktuuriprobleeme, nagu pankade, kindlustusseltside ning pensioni- ja investeerimisfondide väike kasumlikkus praeguses turuolukorras, kriisi lahendatavuse uute nõuete rakendamine pankadele (edaspidi ka teistele finantsturuosalistele, nagu kindlustusseltsid ja kesksed vastaspooled) ning tegutsemisriskide ulatuslikum süsteemne mõju pangandus- ja muudes sektorites. Erilist tähelepanu on pööratud riikide riskipositsioonide regulatiivsele käsitlusele, millega ESRN on viimased kolm aastat tegelenud. ESRNi analüüsi eesmärk on: i) koostada põhjendusi sisaldav kataloog nii ELi kui ka teiste riikide pangandus- ja kindlustusalaste õigusaktide sätetest, milles nähakse ette valitsussektori võlakohustustest tulenevate riskipositsioonide eeliskohtlemine; ii) koguda tõendeid nende riskipositsioonide kohta ja püüda leida turgude käitumise käivitajaid ning iii) analüüsida võimalike keskpika tähtajaga sekkumiste raames tehtud poliitilisi valikuid, esitades iga valiku positiivsed ja negatiivsed küljed. ESRN soovib selle tööga struktuursemtalt vähendada negatiivset vastastikmõju riigi rahanduse olukorra ning pangandus- ja kindlustussektori seisundi vahel, mis on muutunud finantskriisist väljumise viimastel aastatel eriti keeruliseks ja vaevarikkaks. On väga tähtis rakendada usaldusväärset ja tõhusalt reforme, et leida sellele probleemile lahendus keskmises ja pikas perspektiivis.

Eelkõige on vaatlusalusel perioodil analüüsitud, kuidas ELi liikmesriigid on esmakordselt kasutanud ELi õigusaktides sätestatud makrotasandi usaldatavusjärelevalve vahendeid. Üks riik (Rootsi) on juba võtnud kasutusele vastutsüklilise kapitalipuhvri ja teine riik (Belgia) on kasutanud kapitalinõuete määruse artiklis 458 sätestatud paindlikkuse klauslit, karmistades teatavate kinnisvaraga seotud riskide riskikaalusid.

Viimase meetme kohta esitas ESRN ka arvamuse. Mõned ELi liikmesriigid on olnud eriti aktiivsed ja kasutanud mitut erinevat vahendit. Täiendavalt tuleb tõhustada makrotasandi usaldatavusjärelevalve asutuste vahelist kooskõlastamist, võttes arvesse nende asutuste võetud meetmete mõju nii piiriülesele kui ka vastastikku, et vältida õigusaktide erinevuste ärakasutamist ja tagada kõigile võrdsed võimalused. Seoses makrotasandi usaldatavusjärelevalve instrumentidega on saavutatud edusamme kahel suunal: i) kindlaks on määratud ühised eeskirjad ja näitajad vastutsüklilise kapitalipuhvri määrade sätestamiseks (hõlmab ametlikku ESRNi soovitusi määratud asutustele) ja ii) on võetud kasutusele finantsvõimenduse suhtarvu puudutavad makrotasandi usaldatavusjärelevalve lisanõuded, mille kohta on lisatud ka uus peatükk ESRNi 2014. aastal avaldatud käsiraamatusse.

Seoses varasemate ESRNi soovitusete täitmisega võib märkida, et üldine hinnang on jätkuvalt positiivne. Nagu eespool mainitud, on soovitusi makrotasandi usaldatavusjärelevalve pädevuse (ESRN/2011/3) ning makrotasandi usaldatavusjärelevalve poliitika vahe-eesmärkide ja instrumentide kohta (ESRN/2013/1) laialdaselt järgitud, mis kajastub ka poliitikameetmete rakendamises. Välisvaluutas laenamist käsitleva ESRNi soovitusete (ESRN/2011/1) edukas kohaldamine on aidanud riikidel leevendada 2015. aasta jaanuaris toimunud Šveitsi frangi ootamatu kallinemise väga suurt võimalikku mõju. ESRNi soovitus USA dollarites rahastamise kohta (ESRN/2011/2) on samuti laialdaselt rakendatud vastavalt kokkulepitud proportsionaalsuse kriteeriumidele.

Ametisse on nimetatud uus teaduslik nõuandekomitee, järgides seadusest tulenevat menetlust, mis lubab huvitatud isikutel esitada oma kandidatuuri. Teadusliku nõuandekomitee uus esimees on professor Philipp Lane (Trinity College Dublin). Aseesimehed on professor Marco Pagano (Università degli Studi di Napoli Federico II) ja professor Javier Suarez (Centro de Estudios Monetarios y Financieros, Madrid).

© **Euroopa Süsteemsete Riskide Nõukogu**

Address 60640 Frankfurt am Main, Saksamaa
Telefon +49 69 1344 0
Veebileht www.esrb.europa.eu

Kõik õigused on kaitstud.

Taasesitus õppe- ja mitteärilistel eesmärkidel on lubatud, kui viidatakse algallikale.

Käesolevas aruandes sisalduvad andmed on esitatud seisuga 26. juuni 2015.

ESRNi 2014. aasta aastaaruande eestikeelne tõlge hõlmab eessõna ja kokkuvõtet. Lisateavet saab aastaaruande ingliskeelsest täisversioonist, mis on kättesaadav ESRNi veebilehel ([http:// www.esrb.europa.eu](http://www.esrb.europa.eu)).

ISSN 1977-5148 (elektrooniline versioon)
ISBN 978-92-899-1924-1 (elektrooniline versioon)
DOI 10.2866/608793 (elektrooniline versioon)
ELi katalooginumber DT-AB-15-001-ET-N (elektrooniline versioon)